

Informatiecentrum De Homanshof – Staatsbosbeheer

Impressie van de folderteksten

Door: Manon Laterveer – de Beer / mei 2009

Lay-out folders: VOOR Communicatie & Creatie

Anloërdiep

Wandelen tussen de houtwallen

Beekdal met groene kamers

Voor een beleving van de intieme sfeer van het Drentse beek- en esdorpen-landschap hoeft u niet ver te zoeken. Op een steenworp afstand van het informatiecentrum Homanshof in Anloo waant u zich in de middeleeuwen, toen dit cultuurlandschap ontstond. Bomenrijen lopen door tot aan de beek, die als een levensader door het dal stroomt. Daartussen liggen de hooilanden als groene kamers. Hier werd vroeger wintervoer voor het vee geoogst. Leunend over een oud boerenhek dwalen uw gedachten gemakkelijk af naar toen. Nog steeds ademt het 'kamertjeslandschap' de geest van middeleeuwse boeren.

Gevarieerde wandeling

Vanuit het informatiecentrum De Homanshof kunt u meteen aan deze wandeling beginnen. De route van elf kilometer brengt u vanuit het dorp langs de beek en de houtwallen. U volgt de routepaaltjes met de donkerblauwe kop. Honden mogen aangelijnd mee.

Groene kamers

Langs het Anloërdiep zijn er talloze doorkijkjes tussen de bomen. De houtwallen verdelen het beekdal in groene kamers. Ze zijn door middeleeuwse boeren aangeplant. Vanaf de zeventiende eeuw markeerden de bomen de grenzen tussen percelen. Ontdek hoe de bomenrijen doorlopen tot aan de beek. Voor het aanleggen van een houtwal is zand nodig. Bij het Anloërdiep komt zandgrond over de hele breedte van het beekdal voor. Dat is een unieke situatie. Is er geen zand maar veen, dan vervullen slotjes en greppels de functie van perceelafscheiding.

Langs de houtwal

Opvallend is dat de zandwallen waarop de bomen zijn aangeplant niet overal even hoog zijn. Door de jaren heen

slijten de wallen weg. Ze moeten zo nu en dan worden opgehoogd. Dat gebeurt met de schrale grond uit de omgeving, zodat de oorspronkelijke plantengroei zich kan herstellen. Aan de zonzijde van een houtwal is het warm en droog. Hier treft u bloeiende kruiden waar insecten op afkomen. De schaduwzijde, die koel en nat is, is begroeid met bosplanten, varens en mossen.

Over de beek

Op punten waar u het Anloërdiep met een klein bruggetje oversteekt, ziet u dat de beek een smal, snelstromend watertje is met vele bochten. In de zomer kan hij zelfs helemaal droogvallen. Dit zijn eigenschappen die horen bij een 'bovenloop': een beek die niet ver ligt van een brongebied. Het Anloërdiep ontvangt zijn water van het Eexterveld. De beek zoekt slingerend een weg door het dal. Aan zijn route kunt u aflezen waar keileem in de bodem zit. Daar kan het water niet wegzakken. Zit er zand in de bodem, dan verdwijnt het water naar diepere lagen.

Es + dorp = esdorp

Dat Anloo op vrijwel een steenworp afstand ligt van het Anloërdiep is geen toeval. De middeleeuwse boeren kozen de rand van het beekdal uit om te gaan wonen. Aan de ene kant hadden ze zo toegang tot de groenlanden langs de beek. Aan de andere kant legden ze rond het dorp akkers ofwel 'essen' aan. De boeren vermengden de mest van hun vee met heideplaggen om de arme zandgrond vruchtbaar te maken. Het eeuwenlange ophogen met plaggenmest leidde tot het bolle oppervlak waarmee de essen nu duidelijk afsteken tegen hun omgeving.

Samenhang

Uitkijkend over de es blijkt hoe de oorspronkelijke samenhang tussen de bewoners van het dorp en hun omgeving eeuwenlang bewaard is gebleven. In het dorp zelf proeft u de sfeer van toen. De statige Saksische boerderijen staan er nog steeds. Middelpunt van het dorp is de brink: een weitje waar vee werd verhandeld en waar men vergaderde onder de bomen.

Markesteen

Onderweg langs het Anloërdiep komt u een kei tegen die daar niet zomaar is neergelegd. Het is een 'markesteen', die de grens tussen Anloo, Gasteren en Schipborg aangaf in de periode voordat men het beekdal opsplijste in percelen.

Vanaf de dertiende eeuw werden gemeenschappelijke gronden door verenigingen ofwel 'marken' beheerd. Zij regelden bijvoorbeeld het onderhoud van de wegen of bepaalden waar het vee op de heide mocht grazen. De marken werden aan het eind van de negentiende eeuw verdeeld. Vanaf toen was er geen sprake meer van gemeenschappelijk landgebruik.

Magnuskerk

Op afstand van het dorp Anloo ziet u nét de karakteristieke trapgevel van de Magnuskerk boven de bomen uitsteken. De kerk stamt uit de elfde eeuw en is daarmee een van de oudste kerken in Drenthe. Het gebouw is opgetrokken uit tufsteen, afkomstig uit de Eiffel. Tot in de achttiende eeuw vonden er in de kerk rechtszittingen plaats van het hoogste rechtcollege in de provincie: de etstoel.

Ballooërveld

Wandelen op de heide

Eindeloze vergezichten

Uitkijkend over het Ballooërveld maakt u kennis met het grootste heideveld van het Drentsche Aa-gebied. Hier is volop ruimte om te ademen. Terwijl u in de verte tuurt, speelt de wind met het losliggend zand van de stuifduinen. De natuur is opmerkelijk ruig en weids. Nergens zijn sporen van mensen te zien, behalve de kerktoren van Rolde die boven de bomen uitsteekt. Maar schijn bedriegt. Langgerekte banen over de heide verraden dat hier in de middeleeuwen een drukke verkeersroute lag. Ooit klonk hier het geknars van voorbijgaande boerenkarren.

Avontuurlijke wandeling

Wanneer u vanaf de parkeerplaats aan de Gasterense weg vertrekt, begint een avontuurlijke wandeling van negen kilometer. Volg de routepaaltjes met de paarse kop. Struinend over de heide bent u eventjes een reiziger van toen. Honden mogen mee, maar moeten wel aan de lijn.

Middeleeuwse snelweg

Op verschillende delen van het Ballooërveld ziet u langgerekte banen over de heide lopen. Dit zijn karrensporen van middeleeuwse reizigers. Met paardenkarren en koetsen trokken zij over de 'woeste grond', dat vanwege zijn hoge ligging beter begaanbaar was dan de drassige beekdalen. Het Ballooërveld maakte deel uit van een route tussen Coevorden en Groningen. Op de zandgrond volgden de reizigers elkaars spoor, net zolang totdat deze tot de wielassen was uitgesleten. Dan ging men iets opzij.

Uitgestrekte heide

Voor vroegere reizigers was de uitgestrekte heide niet altijd een pretje

om te moeten doorkruisen. Met slecht weer kon het er aardig spoken, net als nu. Van oorsprong had het hoge zandplateau een veel beschutter karakter. Er groeiden bossen, die als gevolg van houtkap en middeleeuwse landbouw zijn verdwenen. Boeren staken heideplaggen af en vermengden deze met mest. Dit gebruikten ze om de akkers vruchtbaar te maken. Het grazende vee hield de plantengroei kort. Hier en daar ziet u zandverstuivingen tussen de heide. Ze steken licht af tegen de omgeving. De kale plekken getuigen dat het groen de begrazing en het plaggen niet overal kon bijbenen.

IJzeren boeren

Het zuidoostelijk deel van de route leidt u langs haaks op elkaar staande walletjes, zogenoemde 'Celtic fields'. Ze zijn opgeworpen door boeren uit de ijzertijd (circa 800 - 50 jaar v. Chr.). De walletjes gingen verstufing van de grond tegen. Op de veldjes ertussen verbouwde men voedsel. Het is de eerste vorm van landbouw in dit gebied.

Nattigheid

Niet alle plekken op de heide zijn droog. Waar keileem in de bodem zit, blijft

water staan. De heidevennetjes trekken libellen aan: typische waterinsecten die u misschien niet zo snel op de heide zou verwachten. Een andere drassige plek op het Ballooërveld is de pingoruïne: een souvenir uit de ijstijd. Een ondergrondse ijsmassa (pingo) duwde de grond omhoog. Toen het warmer werd smolt het ijs. De heuvel stortte in. Er ontstond een ondiepe plek in het landschap, omringd door een wal. In de natte omgeving groeit nu veenmos: een mossoort die gek is op water. Als u een plukje ervan oppakt kunt u het uitknijpen als een spons. Droog aan de haak is veenmos zo'n twintig keer lichter dan in natte toestand.

Tweede Wereldoorlog

Op de kaart valt een merkwaardige zigzaglijn op die het Ballooërveld doorsnijdt. Wanneer u hier langskomt ziet u wat er aan de hand is: het is een tankgracht uit de Tweede Wereldoorlog. Dwangarbeiders legden in opdracht van Duitse bezetters de geul aan, die bedoeld was om vijandige tanks de pas af te snijden. De verdedigingslinie is echter nooit gebruikt. Andere overblijfselen uit de oorlogstijd zijn opgeworpen walletjes, met daartussen net genoeg ruimte om erin te liggen. Dit zijn loopgraven, die boven het aangrenzende terrein uitsteken. De hoge

ligging voorkwam dat ze volliepen met grondwater.

Voeding voor de beken

Alle paden die u over het Ballooërveld volgt, lopen over zand. Het gebied ligt op een zandplateau dat deel uitmaakt van de Hondsrug. Als het regent kunt u zien hoe snel het water in het zand wegzakt. Via de bodem vindt het water zijn weg naar het lagergelegen beekdal. Eigenlijk is het plateau dus een voeding voor de beken. Zijn hoge ligging dankt het Ballooërveld aan de voorlaatste ijstijd, zo'n tweehonderdduizend jaar geleden. Toen schoven vanuit het noordoosten gletsjers over ons land en gaven het zijn reliëf. In de laatste ijstijd (100.000-10.000 jaar geleden) kwam er een laag dekzand overheen, dat vanaf de drooggevallen Noordzee werd opgestoven.

De Strubben Kniphorstbosch

Wandelen in de prehistorie

Terug naar toen

Bij iedere stap die u in de Strubben Kniphorstbosch zet, past een verhaal uit het verleden. Al vijftig eeuwen lang wonen hier mensen. Vanwege de historische rijkdom is het gebied nu een archeologisch reservaat. U vindt er hunebedden en grafheuvels op uw weg door bos en heide. Ook in de natuur zelf weerklinkt de echo van onze voorouders. De grillige eiken in de noordelijke Strubben werden ooit afgeknabbeld door het vee van middeleeuwse boeren. Vandaag getuigen de knoestige boomstammen van een strijd om het bestaan.

Wandeling door het verleden

Dit is een bijzondere wandeling, die u meevoert naar een ver verleden. In de Strubben Kniphorstbosch is een route van negen kilometer uitgezet, vol met verhalen over de eerste bewoners van dit gebied. Volg de paaltjes met de groene koppen. Vanuit het informatiecentrum De Homanshof in Anloo kunt u direct beginnen. Honden mogen niet mee.

Eerste bewoners

Het is moeilijk voor te stellen dat dit gebied ooit een open toendra was. Pas toen het na de ijstijd warmer werd, kon zich hier een bos ontwikkelen. In de late steentijd – ongeveer vijfduizend jaar geleden – kwamen de eerste bewoners. Ze hakten de bomen voor brandhout en bouw materiaal. Op de vrijgekomen plekken ging men wonen en richtte er akkertjes in. Met het verdwijnen van de bossen verarmde de grond. Niets anders dan heide wilde er nog groeien. Pas veel later keerde het bos terug, dat deels werd aangeplant.

Prehistorische grafmonumenten

Onderweg komt u twee hunebedden tegen: grote steenhopen die

geheimzinnig tussen de bomen liggen. Eens zijn ze daar door mensen op elkaar gestapeld. Het was de Trechterbekercultuur, die op deze manier hun doden begroef. Oorspronkelijk waren de hunebedden afgedekt met aarde. Later groef men ze uit en haalde een deel van de stenen weg. Deze werden bijvoorbeeld gebruikt als bouw materiaal en voor wegverharding en dijkverzwaring. Soms verdwenen hunebedden in zijn geheel. In de Strubben Kniphorstbosch kunt u in de buurt van hunebed D8 zo'n plek vinden. Slechts een ondiepe glooiing in het landschap verraadt de plek die ooit een rustplaats voor de doden was.

Bijzondere heuvels

U zult merken dat het terrein van de Strubben Kniphorstbosch niet helemaal vlak is. Er komen bijzondere heuvels voor, die gemakkelijk opvallen door hun ronde, gelijkmatige vorm. Het zijn grafheuvels van zand en heideplaggen, door mensenhanden gemaakt. Na de hunebedden stapten de vroege Drentenaren over op dit soort heuvels als grafmonument. De oudste zijn zo'n drieduizend jaar geleden gemaakt. In jongere grafheuvels zijn urnen gevonden, met daarin het as van de doden. Waar groepen van deze heuveltjes bij elkaar liggen spreekt men van urnenvelden. Tot ongeveer vijfhonderd jaar voor onze jaartelling bleef deze wijze van begraven in gebruik.

Galgenberg

De route leidt u vlak langs de Galgenberg: een plek die de moeite waard is om even stil te blijven staan. De Galgenberg is een grafheuvel met

een bijzonder verhaal. Ooit lag de heuvel opvallend in het open landschap, langs een belangrijke verkeersroute. Reizigers gebruikten hem als richtingaanwijzer. In de middeleeuwen werd er een galg op neergezet. Opgeknoopte misdadigers dienden als waarschuwing voor wie deze route nam. Later is de galg verwijderd. De kei bovenop de heuvel is een 'markesteen', die de voormalige grenzen aangeeft tussen Anloo, Schipborg en Zuidlaren.

Paraboolduin

Ten zuiden van de es van Schipborg ligt een opvallend duin, in de vorm van een hoefijzer of parabool. Inmiddels is het duin begroeid, maar in de prehistorie was hier een open terrein. Vanwege de hoge ligging was het paraboolduin een mooie opvallende plek voor grafheuvels. Die zijn er dan ook veel te vinden. Let eens op hoe de heuvels lichtgroen afsteken tegen de donkere kleuren van het omringende bos. Het is net alsof ze

licht geven: een mysterieus erfgoed waar je stil van wordt.

Knoestige eiken

Behalve prehistorische grafmonumenten valt er in de Strubben Kniphorstbosch nog meer te beleven uit vroegere tijden. In het noorden staan eeuwenoude eiken. Ze hebben een geschiedenis die net zo apart is als hun vorm. Als grenswachters markeren de bomen de middeleeuwse overgang tussen de heidevelden en de akkers (essen). Op weg naar de heide lieten de boeren hun vee aan de eiken knabbelen. Daardoor kregen de bomen geen kans om uit te groeien. Het bleven stobben ofwel 'strubben': de term waaraan het gebied zijn naam ontleent. Pas nadat het vee de eiken met rust liet konden de bomen uitgroeien. Het werden grillige reuzenstruiken. Ga er eens onder staan en ontdek de besloten wereld van knoestige stammen, begroeid met mos.

Kniphorstbosch

Het zijn net soldaten die netjes in het gelid staan, de kaarsrechte beuken in het Kniphorstbosch. Lukt het om in uw eentje zo'n 'houten soldaat' te omarmen? De beuken werden aan het eind van de negentiende eeuw aangeplant, toen boeren de uitgemergelde heidevelden verkochten aan de rijke familie Kniphorst. Deze maakte er bos van. Het buitenhuis dat de familie er bouwde is afgebroken. Van de oorspronkelijke vijver resteert nu slechts een poel.

Eexterveld

Wandelen in het plantenparadijs

Ruimte voor bijzondere planten

In de verte ziet u ze al staan: de Schotse Hooglanders die meehelpen aan het natuurlijk groenbeheer op het Eexterveld. Langzaam maar zeker keert in dit voormalige landbouwgebied de rijke plantengroei terug. Variaties tussen hoog en laag, droog en nat, zorgen voor veel verschillende groeiplaatsen. Van de ene op de andere stap loopt u kans om natte voeten te halen. Kijk dus goed uit waar u loopt, en let ondertussen op de bijzondere planten. Ze zijn vaak klein en onopvallend. Het Eexterveld is een plantenparadijs voor fijnproevers.

plantengroei van bijvoorbeeld orchideeën.

Ruilverkaveling

Op veel plekken ziet u plassen water op het Eexterveld staan. Nu krijgt het water de ruimte, maar dat was halverwege de vorige eeuw wel anders. Toen in de jaren zestig de ruilverkaveling over ons land trok, moest het heideveld ruimte maken voor moderne veeteelt en akkerbouw. Het reliëf werd met de grond gelijk gemaakt. Voor een snelle waterafvoer trok men natuurlijke geulen en slenken recht en diepte ze uit. Alles stond in het teken van het begaanbaar en minder drassig maken van de grond. Veel planten moesten het veld ruimen.

Plantenparadijs

De uitgestrektheid van het Eexterveld nodigt vooral uit om in de verte te turen. Maar het is ook zeer de moeite waard om eens naar de grond te kijken. Daar groeien bijzondere plantensoorten, die ieder hun eigen plekje verkiezen: droog of nat, op zandbodem of keileem. Sinds 1989, toen het Eexterveld werd teruggegeven aan de natuur, ontwikkelt zich hier een plantenparadijs. Waar u natte voeten haalt groeien bijvoorbeeld zeggesoorten: planten die lijken op gras, met een driekantige stengel. Vanwege de blauwgroene kleur van hun bladeren heet de plek waar ze staan ook wel blauwgrasland. Drogere plekken herkent u aan heide. Zeldzame soorten zijn bijvoorbeeld het gele valkruid (Arnica) en wilde orchideeën.

Grote grazers

Met hun ruige, rode vacht en goedaardige ogen is een ontmoeting met

Wandeling vanuit het dorp

Startplaats van de wandeling is de parkeerplaats aan de Anloërweg in Anderen. Honden mogen niet mee, omdat u op het Eexterveld Schotse Hooglanders kunt tegenkomen die vrij rondlopen. De wandelroute wordt aangegeven door paaltjes met bruine koppen. De afstand is zeven kilometer.

Brongebied

Als u in het noordoosten van deze wandelroute over het Eexterveld uitkijkt, ziet u een eivormige kom in het landschap liggen. De houtwal rond de kom is beplant met bomen en struiken. Dit is het Scheebroek: de geboorteplaats van de Scheebroekenloop. Vanwege de lage ligging en speciale bodemsamenstelling verzamelt zich hier water. Een ondoorlaatbare laag van keileem voorkomt dat het water meteen in de ondergrond verdwijnt. Van oorsprong bestaat zo'n brongebied ofwel 'stroet' uit kleine bronbosjes en struwelen. In de middeleeuwen maakten boeren uit het dorp Anderen er groenlanden van. Met het oogsten van het hooi werd de grond steeds schraler. Dit zorgde voor een speciale

een kudde Schotse Hooglanders iets om niet snel te vergeten. Op de uitgestrekte vlakke van het Eexterveld zijn de dieren aan het werk als 'natuurlijke grasmaaiers'.

De Schotse Hooglanders grazen om de heide heen. Dat geeft de planten meer groeiruimte. In Schotland – hun oorspronkelijke leefgebied – zoeken de runderen hun voedsel bij elkaar in arme begroeiingen, vergelijkbaar met onze heidevelden. Ze komen dus niets tekort. Komt u moeders met kalfjes tegen, blijf dan op afstand. Dat geldt overigens ook

voor de andere dieren uit de kudde. Schotse Hooglanders zijn in het algemeen vredelievend, maar wel honderden kilo's zwaar.

Variatie

Nu volstaat een goed paar wandelschoenen voor een verkenning van het Eexterveld, maar ooit was het hier onbegaanbaar. Zo'n tweehonderdduizend jaar geleden ging het terrein schuil onder een enorme gletsjer. Onder zijn gewicht vervormde de ijsmassa het landschap. De hoogteverschillen van nu zijn daarvan het gevolg. Ook ondergronds liet de ijstijd zijn sporen achter. De gletsjers hadden zand en keien meegevoerd. Dat bleef na het smelten van het ijs achter. Waar keileem – een mengsel van fijnkorrelig materiaal, zand en grind – ondiep in de bodem zit is het drassig: het water kan niet weglopen. Een zandbodem voert het water juist goed af en is dus droog. Met iedere stap kan de situatie verschillen.

Oudemolense Diep

Wandelen langs de beek

Zilveren lint door het dal

Een bezoek aan het Drentsche Aa-gebied is niet compleet zonder een blik op de stromende beek. Op maar weinig plekken in ons land krijgt het water zoveel de ruimte. Kronkelend volgen de beken hun weg door het beekdal. Ze hebben hun oorspronkelijke karakter behouden. Het Oudemolense Diep is een van de hoofdaders van de Drentsche Aa. Hoe u de beek aantreft, verschilt per seizoen. 's Zomers verschuilt het water zich tussen de bloemrijke groenlanden. In de winter is er juist water in overvloed. Dan treedt de beek buiten zijn oevers en overspoelt het land.

Afwisselende wandeling

Centraal thema in deze wandeling is het Oudemolense Diep. Maar daarnaast komt u ook in het bos en op de heide. Zo maakt u kennis met alle gezichten van het Drentse beek- en esdorpenlandschap. De route van zeven kilometer is aangegeven door paaltjes met een lichtblauwe kop. U start op de parkeerplaats aan de Molensteeg in Oudemolen. Honden zijn welkom, mits aangelijnd.

Met de stroom mee

Neerkijkend vanaf een bruggetje ziet u meteen dat het Oudemolense Diep niet stilstaat. In het heldere water buigen de waterplanten mee met de stroom. De stroming wijst op het hoogteverschil in de beekdalen, dat anders nauwelijks opvalt. Het water zoekt een weg naar beneden, langs ondiepe groeven die zo'n tweehonderduizend jaar geleden zijn uitgeslepen. Gletsjers schoven als bulldozers over de Drentse bodem. Ze vervormden het aardoppervlak. In de warmere periode die op de ijstijd volgde, smolt het ijs. Er ontstond een patroon van smeltwatergeulen: de bedding van de huidige beken.

Oude molen

Als u wilt weten waar het Oudemolense Diep op de kaart ligt, is dat niet moeilijk te vinden. Net als alle Drentse beken is hij genoemd naar de plaats waarlangs hij stroomt: Oudemolen. Op zijn beurt dankt het dorp zijn naam aan een middeleeuwse watermolen. Hiervan zijn slechts nog een paar palen in de beek overgebleven. Aan de noordkant van het dorp staat de veel jongere korenmolen 'De Zwaluw' uit 1837.

Natte voeten

Onderweg kunt u drassige plekken tegenkomen. Door opwellend grondwater en overstromingen is de omgeving van een beek vrijwel altijd nat. Oorspronkelijk groeiden hier moerasbossen van els en wilg: bomensoorten die goed bestand zijn tegen natte voeten. Toen men in de middeleeuwen de beekdalen veranderde in hooiland verdwenen de bossen. Langs het Oudemolense Diep vindt u nog restanten moerasbos terug.

Roestig water

Op sommige plekken langs de beek denkt u misschien dat er sprake is van ernstige vervuiling. Het water ziet eruit als een bruine, vlokke soep en er drijft een olie-achtig vliesje op. Toch is er geen reden tot zorg. Hier komt grondwater (kwel) naar boven met ijzer erin, dat bij blootstelling aan de lucht gaat 'roesten'. Het olievliesje duidt op bacteriën die onder deze speciale omstandigheden kunnen groeien. Als u met een stokje in het vlies prikt, ziet u dat het uiteen brokkelt. Was het olie, dan zou het vlies zich na verstoring onmiddellijk weer sluiten. Zonder het kwelwater zouden de Drentse beken

stoppen met stromen. Bovendien zorgen de mineralen in het water voor een bijzondere plantengroei.

Slingeren

De Drentse beken zien er niet overall hetzelfde uit. Ze beginnen als een onopvallend stroompje tussen de bomen. Via vele, korte bochten stroomt het water naar het beekdal. Daar krijgt het de ruimte en laat zich duidelijk zien. Als een zilveren lint slingert de beek zich door het landschap. Komt u langs een bocht van het Oudemolense Diep, let dan eens op hoe het water de buitenbocht heeft uitgeschuurd. Bomen die dicht langs de beek groeien verliezen houvast en lopen de kans om te vallen.

Hun wortels nemen een deel van de grond mee. De oevers worden steeds steiler. In de binnenbochten, waar het minder snel stroomt, komt het zand weer tot rust. De beek houdt zijn geslinger zelf in stand.

Ruimte voor water

Weidebeekjuffers die 's zomers boven de beek dansen lijken nooit moe te worden. De libellen met hun metaalblauwe glans varen wel bij het schone water dat alle ruimte krijgt. Vroeger werden de Drentse beken rechtgetrokken en uitgediept. Zo snel mogelijk het overtollige water afvoeren: dat was de enige manier om hier landbouw te kunnen bedrijven. Ten gunste van de natuur is deze ontwikkeling een halt toegeroepen. Op steeds meer plaatsen mag het water gaan waar het wil. Houten vlonders zorgen ervoor dat u tijdens de wandeling toch droge voeten kunt houden.

Foto's: Manon Laterveer-de Beer